

AKSU, Hüsamettin

(1942-2007)

Fars dili, edebiyatı
ve Osmanlı Türkçesi uzmanı.

Elazığ'ın Karakoçan (eski Himan) ilçesinde doğdu. Müftü Mahfuz Aksu'nun oğludur. İlk ve orta öğrenimini 1966'da Elazığ'da tamamladı. 1967-1971 yıllarında İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Fars Dili ve Edebiyatı Bölümünde öğrenim gördü. Buradan mezun olunca İstanbul Üniversitesi Kütüphanesi Nadir Eserler Bölümü'nde memurluğa başladı. Daha sonra Edebiyat Fakültesi Sanat Tarihi Bölümü'nün Estetik ve Sanat Tarihi Kürsüsü'nde öğretim görevlisi olarak Osmanlıca, epigrafi ve arşiv çalışmaları dersleri verdi. 1981 yılında *Amir Gıyâs al-Din Muhammed al-Astarâbâdi ve İstivânâma'si* adlı teziyle doktor unvanını aldı. 1994'te yardımcı doçent, ertesi yıl doçent, 15 Aralık 2005 tarihinde profesör oldu. 1986'da *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*'ndeki çalışmalara katıldı. Madde yazdı ve görüntü redaksiyonu görevlerini üstlendi. 1989-1998 arasında Marmara Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Geleneksel Türk El Sanatları Bölümü'nde eski yazı, 2000 yılında İstanbul Üniversitesi İlahiyat Fakültesi'nde Güzel Sanatlar, 2000-2002 yıllarında İstanbul Üniversitesi Teknik Bilimler Yüksek Okulu Çinicilik Bölümü'nde hat dersleri verdi. Çok sayıda yüksek lisans ve doktora tezi yöneten Aksu, Kültür ve Turizm Bakanlığı Samsun Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu üyeliği de yaptı (2000-2005). 13 Ağustos 2007 tarihinde öldü ve Karacaahmet Mezarlığı'na defnedildi. Evli ve üç çocuk babası olan Hüsamettin Aksu çalışkan, disiplinli, yardım sever, son derece kibar ve hoşgörülü bir kişi olarak tanınır.

Eserleri. 1. Boğaziçi Sefarethaneleri (İstanbul 1992, Feryal İrez ile birlikte). Halen mevcut olanlarla günümüzde ortadan kalkmış bulunan İstanbul'daki yazlık elçilik binalarını konu alan bir eserdir. Kitabın ikinci bölümünde İstanbul'da Osmanlı Arşivi ile Viyana Devlet Arşivi'ndeki İstanbul sefârethaneleriyle ilgili belgeler bugünkü Türkçe'ye çevrilmiştir. **2. Fihrist-i Nüşahâ-yi Hattî-yi Fârsî Kitâbhâne-i Dânişgâh-i İstânbûl** (Tahran 1995, Tefhik Hâşimpûr Sübhânî ile birlikte). İstanbul Üniversitesi Kütüphanesi'ndeki Farsça yazmaların katalogudur. **3. İstanbul**

Hüsamettin
Aksu

Yapılarındaki Bazı Dekoratif Kûfî Hatlar (İstanbul 2001). Eserde İstanbul'da çeşitli dönemlere ait dinî veya sivil binalarda süsleme amacıyla kullanılan kûfî yazılı taş, çini, ahşap panoların dökümü verilmektedir. **4. 1782 Yılı Yangınları -Lehibu'l-ukalâ fi fikri'l-gurabâ: Harîk Risâlesi-** (İstanbul 1994). 24 Temmuz – 22 Ağustos 1782'de Balat ve Cibali'de çıkan iki ayrı yangını bizzat müşahade ederek anlatan, İstanbul şehremini Derviş Mustafa Efendi'nin kaleme aldığı eserin Topkapı Sarayı Müzesi Kütüphanesi'nde kayıtlı (Hazîne, nr. 1632) yegâne nüshasının metnini ve sadeleştirilmiş şeklini, sonunda da yazmanın tipkibasımını içermektedir.

Aksu'nun *İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Sanat Tarihi Yıllığı, Sanat Tarihi Araştırmaları Dergisi, Toplumsal Tarih, Arkeoloji ve Sanat, Türk Arkeoloji ve Etnografya Dergisi, İlgî* dergisiyle *Semavi Eyice Armağanı, Yıldız Demiriz Armağanı* ve *Sinan Genim'e Armağan*'da yayımlanmış makaleleri arasında en önemlileri şunlardır: "Sultan III. Murat Şehinşahnâmesi" (*STY*, IX-X [1981], s. 1-22); "İstanbul Üniversitesi Kütüphanesi'nde Bulunan Minyatürlü, Resimli, Şekilli, Cetvelli, Plan ve Haritalı (Türkçe-Arapça-Farsça) Yazmalar" (*STY*, XI-II [1988], s. 19-22); "A Brief Sketch of the Activities of the Hurufi Movement and its Spread Through Western Asia" (*Islamic Culture An English Quarterly*, LXXIII [Hyderabad-Deccan 1999], s. 115-125). Hüsamettin Aksu ayrıca *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi (DİA), İslâmî Bilgiler Ansiklopedisi, Türk Dili ve Edebiyatı Ansiklopedisi (TDEA), Şâmil İslâm Ansiklopedisi* ile *Yaşamları ve Yapıtlarıyla Osmanlılar Ansiklopedisi*'ne çeşitli maddeler yazmıştır. Genelde Hurûfliğe dair olan *DİA*'daki maddeleri "Ali el-A'lâ", "Câvidânnâme", "Emîr Gıyâseddin", "Fazlullâh-ı Hurûfî", "Firişteoğlu Abdülmecid", "Hasan et-

Tûlûnî", "Hurûfliik" ve "Musallâ Taşı"dır. Sempozyum bildirileri: "İslâm Kılıçları ve Kılıç Ustaları es-Suyûfü'l-İslâmiyye ve Sunna'uhâ" (*Sanat Tarihinde Doğudan Batıya -Ünsal Yücel Anısına Sempozyum-*, İstanbul 1989, s. 9-10); "Cezîre-i İbn Ömer Köprüsü" (*Hız Nuh'tan Günümüze Cizre Sempozyumu*, İstanbul 1999, s. 155-160); "İslâm İnancı ve Sanatında Anıt Mezar" (*Sanat ve İnanç Sempozyumu*, İstanbul 2004, I, 85-90); "Fatih Devri Hat Ustası Ali b. Yahya es-Sufi ve Eserleri" (*İstanbul Üniversitesi 550. Yıl Uluslararası Bizans ve Osmanlı Sempozyumu [XV. Yüzyıl]*, İstanbul 2004, s. 245-251).

BİBLİYOGRAFYA :

İÜ Ed.Fak. Arşivi'ndeki özlük dosyası; M. Baha Tanman v.dğr., "İÜ Edebiyat Fakültesi Sanat Tarihi Kürsüsü/Bölümü Dallarında, Lisans/Yüksek Lisans, Doktora Düzeyinde Eğitim Görenlerin Kısa Özgeçmişleri ve Yayınları", *STY*, XIV (1997), s. 107; "Hüsamettin Aksu (1942- 2007)", *a.e.*, XIX (2007), s. 134-135 (maddenin yazımında büyük ölçüde Aksu ailesinden edinilen bilgilerden faydalanılmıştır).

ENİS KARAKAYA

AKSUN, Ziya Nur

(1930-2010)

Tarihçi, hukukçu ve düşünür.

29 Mayıs 1930'da Konya'da doğdu. Babası Konya Belediyesi'nde memurluk ve müdürlük yapan İbrahim Saim Bey, annesi Erzincanlı bir aileye mensup olan Leman Hanım'dır. Baba tarafından Kayserilidir. İlk ve orta öğrenimini Konya'da gördü. Yüksek öğrenimde bir yıl İstanbul Teknik Üniversitesi İnşaat Fakültesi'ne devam etti, ardından girdiği Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi'nden 1955'te mezun oldu. Bir süre Konya'da avukatlık yaptı, daha sonra İstanbul'a yerleşti. Fakülteler Matbaası'na ortak olup yayımcılığa başladı, matbaasında hemen tamamı ilmi mahiyette eserler neşretti. 1976'da geçirdiği bir rahatsızlık sonucu konuşma ve yazma melekelerini kaybetti. Ancak sol elini geliştirerek resim yapabildi. 6 Eylül 2010'da vefat etti.

Osmanlı tarihine dair eserleriyle tanınan Aksun'un tarih merakı küçük yaşta başlamış, II. Abdülhamid'e duyduğu hayranlık onun Osmanlı tarihiyle ilgilenmesini sağlamıştır. Osmanlı Devleti Aksun'un gözünde ve gönlünde "tarihin mücizesi" olarak yer almış, öğrendiği Osmanlı Türkçesi de ona geniş ufuklar açmış ve Osmanlı tarihine karşı hayli savunmacı bir üslup benimsemiştir. Akademik tarihçiliğin dışındaki Osmanlı tarihçilerinin çevresinde takdirle